

Kleine portemonnee maakt kwetsbare oudere nóg kwetsbaarder - Onderzoek naar alternatieven voor het verzorgingshuis

Bron – 23 oktober 2018 <https://www.kcwz.nl>

Voor kwetsbare ouderen is het lastig een betaalbare combinatie te vinden van een geschikte woning, dienstverlening, (gezelschaps)activiteiten en 24/7 hulp in de nabijheid. Dit terwijl kwetsbare senioren juist vaker een lager inkomen hebben. Tegelijkertijd nemen steeds meer ouderen met een ruimere portemonnee het heft in eigen handen en organiseren zij zelf nieuwe vormen van wonen, welzijn en zorg. In een verkenning belichten Platform31 en Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg nieuwe woonzorgarrangementen.

Sinds de Hervorming Langdurige Zorg in 2015 hebben ouderen met een lichte zorgbehoefte geen toegang meer tot het maatschappelijk gefinancierde verzorgingshuis. Het huidige beleid gaat uit van een grotere eigen verantwoordelijkheid voor zorgbehoevende mensen, maar uit hun verhuisgedrag blijkt dat de meeste ouderen bij voorkeur blijven wonen in het huis waar zij hun gezin hebben grootgebracht. Dat roept vragen op: bereiden senioren zich wel voor op een toename van hun zorgvraag en hun kwetsbaarheid? En als zij op zoek gaan naar een aangepaste woning in een veilige woonomgeving met gezelschap en hulp bij de hand, wat kunnen zij dan vinden? Is er wel voldoende aanbod van woonzorgarrangementen en zijn er gewenste voorzieningen in de nabijheid voor die langer thuiswonende ouderen? Platform31 en het Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen en Zorg verkenden welke wensen kwetsbare ouderen hebben en het huidige (alternatieve) woonaanbod met een vorm van diensten en zorg.

Nieuwe woonzorgarrangementen

Op de huidige woningmarkt zien we diverse woon- en zorgarrangementen voor kwetsbare ouderen. Zoals complexen of gebiedsgerichte aanpakken die wonen, zorg en welzijn integraal aanbieden, eigenlijk zoals eerder bij de vroegere verzorgingshuizen. Maar deze gecombineerde woonzorgarrangementen zijn voor senioren met alleen AOW tot een middeninkomen vaak buiten bereik. Om dienstverlening betaalbaar te houden zien we her en der wooninitiatieven van sociaal ondernemers die bijvoorbeeld onderlinge dienstverlening tussen jong en oud stimuleren of diensten aanbieden via mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast zien we veel nieuwe wooninitiatieven (soms georganiseerd door een kleine, maar groeiende groep burgerinitiatieven) waarbij ouderen samenwonen en elkaar wederzijdse ondersteuning bieden of waarbij een dienstenpakket of woonzorgtechnologie wordt aangeboden. De producten en diensten zijn divers. Ook lijken ze relatief beperkt in aantal, zeker in het goedkopere segment. Daarnaast ontbreekt vaak nog de integraliteit in het aanbod: de combinatie van een aangepaste woning, domotica, (gezelschaps)activiteiten, betaalbare dienstverlening en een goede verbinding tussen informele en formele hulp die 24/7 bereikbaar is.

Kansen voor doorontwikkeling

De verkenning heeft een waaier van praktijkvoorbeelden opgeleverd. Dit geeft een inzicht in hoe nieuwe arrangementen worden opgezet en wat de huidige senior aanspreekt. Bij een toenemende kwetsbaarheid heeft een senior behoefte aan zoeken naar goed wonen, gezelschap, dienstverlening en hulp in de nabijheid. In veel wijken – op een uitzondering na – wordt dit integrale aanbod

nog niet geleverd. Daardoor moeten senioren zelf een samenhangend pakket bij elkaar sprokkelen, een ingewikkelde opgave in het zorglandschap van vandaag de dag. Met name wanneer je al kwetsbaar bent en niet zomaar over de middelen beschikt om in te kopen wat je nodig hebt. Daar ligt de opgave voor toekomstbestendig langer thuis wonen: hoe zorgen we – met elkaar – dat wonen met zorg in de wijk ook mogelijk is voor de meest kwetsbare ouderen met een kleine portemonnee?

Publicatie Langer thuis

De publicatie Langer thuis is een uitgave van Platform31 en Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg (KCWZ) en bestaat uit twee delen.